

การเปรียบเทียบหลักความรับผิดทางละเมิดกับหลักความรับผิดเด็ดขาด และการรับรู้ ของผู้ประกอบการหอการค้าจังหวัดอุดรธานี

Comparative Study Theory of Tort with Theory of Strict Liability and Perception for Entrepreneur The Udonthani Chamber of Commerce

จิระศักดิ์ ดิษฐพลพันธ์^{*} อิติ เตชะไพโรจน์ จูฑามาศ นันทโพธิเดช และชาญชัย ดวงตา
Jeerasak Dittaponkhan^{*}, Thiti Techapairo, Juthamas Nantapotideat and Chanchai Doungta

คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

299/1 ถนนอุดร - สกล อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

Faculty of Law, Santapol College

299/1 Udon - Sakhon Road, Amphur Muang Udonthani, Udonthani 41000

บทคัดย่อ

ความรับผิดทางละเมิดถือได้ว่าเป็นปัญหาระดับสากล เมื่อความต้องการในสินค้ามีปริมาณที่มากขึ้น กระบวนการผลิตสินค้าย่อมมีมากขึ้นตามความต้องการของผู้บริโภค และความบกพร่องในกระบวนการผลิตย่อมมีมากขึ้น ด้วยเหตุผลที่ว่ากระบวนการผลิตที่ใช้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้อ่อนช้อยยาก ประเทศไทยจึงได้มีการนำหลักความรับผิดเด็ดขาดมาบังคับใช้ โดยปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มีวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปกับหลักความรับผิดเด็ดขาด 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปกับหลักความรับผิดเด็ดขาด และ 3) ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการสมาชิกหอการค้าในจังหวัดอุดรธานีเกี่ยวกับหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปและหลักความรับผิดเด็ดขาด โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร เป็นการศึกษาในเนื้อหาของหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปกับหลักความรับผิดเด็ดขาด ทราบว่า 1) ความรับผิดทางละเมิดหากไม่มีการจงใจหรือประมาทเลินเล่อแล้วผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด แต่ในส่วนความรับผิดเด็ดขาด แม้ผู้กระทำจะมีได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อก็ยังคงต้องรับผิดหากพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายเกิดจากตัวสินค้า และให้ภาระการพิสูจน์ตกเป็นของผู้ประกอบการอีกด้วย 2) การรับรู้และความเข้าใจถึงอริยธรรมยังเป็นหลักการที่ค่อนข้างใหม่ จึงควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการได้ทราบถึงหลักความรับผิดเด็ดขาด ภายใต้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อให้ผู้ประกอบการได้เตรียมตัว

คำสำคัญ : ความรับผิดทางละเมิด หลักความรับผิดเด็ดขาด สินค้าที่ไม่ปลอดภัย

^{*}Corresponding Author. E-mail: first_llm3_spu@hotmail.com

Abstract

Tort liability an international issue because when demand for a product, the greater the amount of the production process there is more to the needs of consumers so a deficiency in the production will be more. Thailand is a Member Countries of General Agreement on Tariffs and Trade by The WTO. Thailand has increased of Demand and Production. And defects in manufacturing process because The problematic factors Advanced scientific knowledge and Innovation. Consumers can't checked the quality of the product So Thailand has Liability for Damages Emerging form Unsafe Product Act B.E. 2551. The objectives of the study were 1) To study the history, concepts and theories of liability against the general principle of strict liability. 2) To compare the primary liability for violation of the general principle of strict liability, and 3) An understanding of entrepreneurship in UdonThani Chamber members about the abuse liability and strict liability principle. By means of Documents research. The educational content of the Tort Liability on general principles of strict liability. The study showed that 1) Tort Liability under the Civil and Commercial Code, if not intentionally or negligently, the act shall not guilty. But the strict liability under unsafe products. Even those who did not intentionally or negligently, it will still be liable if it proves that the damage caused by the product. And also to the principles of the law of witnesses by the burden of proof falls to the operator as well. 2) For the recognition and understanding of the general principles of tort liability rather than strict liability. Because it is a relatively new concept. It should promote the operator is aware of the strict liability. Under the proposal, the product unsafe. To allow operators to prepare.

Keywords: Tort liability, The strict liability, Unsafe product

บทนำ

ในยุคที่มนุษย์เริ่มตั้งถิ่นฐานอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นก้อนเริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น ประกอบกับมนุษย์แต่ละคนมีความถนัดในการผลิตสิ่งของไม่เหมือนกัน เช่น บางคนถนัดเลี้ยงสัตว์ ทำเกษตรกรรม ลิงทอ เป็นต้น ทั้งนี้มนุษย์เหล่านี้มีความต้องการในสินค้าที่แตกต่างกันออกไป บางครั้งผู้ผลิตสิ่งของต้องการอาหาร ผู้เลี้ยงสัตว์ต้องการเครื่องนุ่งห่ม แต่ไม่สามารถที่จะผลิตเองไปได้ทุกอย่าง ทำให้มนุษย์เลือกที่จะผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนเองถนัด ส่วนสินค้าใดที่ตนผลิตไม่ได้หรือไม่ถนัดก็จะนำเอาสินค้าที่ตนเองมีหรือถนัดไปแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้อื่น หรือใช้เงินตราในการแลกเปลี่ยนสินค้านั้น ๆ มา จึงทำให้เกิดระบบการแลกเปลี่ยนและตลาดของการซื้อขายสินค้ากันขึ้น และการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ในปัจจุบันถือว่าเป็นสัญญาประเภทหนึ่ง ซึ่งการซื้อขายได้ถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ยุคโรมัน โดยกฎหมายโรมันสัญญาซื้อขายถือเป็นสัญญาที่บุคคลคนหนึ่งสัญญาที่จะโอนทรัพย์สิน (Property) ไปยังอีกคนหนึ่ง และรับประกันการครอบครองโดยปราศจากการรบกวนและถาวรตลอดไป และอีกฝ่ายหนึ่งสัญญาที่จะชดใช้ราคา (Nisarath, 2009) โดยสาระสำคัญของสัญญาซื้อขายจะต้องมีผู้ซื้อ ผู้ขาย ทรัพย์สินและราคา โดยการซื้อขายมีความสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในสินค้าหรือบริการจากผู้ขายหรือผู้ผลิตไปยังผู้ซื้อหรือผู้บริโภค แต่ภายหลังยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม

แนวทางของผู้ผลิตและผู้ซื้อก็มีแนวความคิดที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผู้ผลิตจะมุ่งเน้นในการพัฒนาการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพด้วยต้นทุนที่ต่ำลง และผู้ซื้อแสวงหาที่จะซื้อสินค้าที่หาซื้อได้ง่ายและราคาไม่แพง (Manjing, 2009) เมื่อความต้องการในสินค้ามีปริมาณที่มากขึ้นกระบวนการผลิตสินค้าย่อมมีมากขึ้นตามความต้องการของผู้บริโภค และความบกพร่องในกระบวนการผลิตย่อมมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

กฎหมายลักษณะละเมิดได้ถือกำเนิดขึ้นมาจากการที่มนุษย์เข้ามาอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งต้องมีการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อมีการอยู่ร่วมกันในสังคมหมู่ย่อมมีการกระทบกระทั่งสิทธิกันทำให้เกิดปัญหาและความเสียหายกันอยู่บ้าง และหากมีความเสียหายเกิดขึ้นย่อมเป็นปัญหาว่าผู้เสียหายเหล่านั้นจะเรียกร้องให้ใครมาเยียวยาความเสียหาย แต่ละสังคมจึงต้องมีการวางกฎเกณฑ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ และถ้าใครฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ดังกล่าวย่อมถือว่าเป็นการละเมิดอันจะต้องมีการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย (Manjing, 2009)

อย่างไรก็ตาม แต่เดิมการกระทำละเมิดเป็นเหตุให้ผู้เสียหายเกิดความเดือดร้อนต้องการแก้แค้นต้องการโต้ตอบให้สาสมกับความเสียหายที่ตนได้รับ การโต้ตอบเช่นนี้เป็นลักษณะของการใช้กฎหมายในแถบยุโรปที่เรียกว่า “ระบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน” ต่อมาสังคมวิวัฒนาการขึ้นจึงเริ่มมีการออกข้อบังคับให้เลิกใช้วิธีการแก้แค้นเพื่อทดแทนความเสียหาย และเมื่อกลุ่มชนรวมตัวกันขึ้นเป็นชนชาติเป็นรัฐหรือประเทศ การเรียกร้องค่าทำขวัญก็เปลี่ยนแปลงไป โดยผู้นำแต่ละชนชาติจะกำหนดขึ้นตามแต่ความเจริญก้าวหน้าของตน โดยแต่ละชนชาติก็กำหนดวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นเรียกเอาเงินค่าปรับจากค่าเสียหายให้สูงเกินกว่าความเสียหายที่แท้จริงเป็นการลงโทษ หรือมอบให้รัฐเป็นผู้ลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด หรือใช้ทั้ง 2 วิธีข้างต้น และผู้เสียหายเองมีสิทธิเพียงเรียกร้องให้ผู้ละเมิดชดเชยค่าเสียหายเท่าที่ตนได้รับเท่านั้น

โดยบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของไทยนั้นได้ร่างขึ้นโดยนำเอาประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันเป็นต้นแบบ โดยกฎหมายไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดหลักทั่วไปไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” กล่าวคือ มาตรานี้เป็นหลักละเมิดทั่วไปของกฎหมายไทย ซึ่งเป็นหลักความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด (Liability based on fault) ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดฐานละเมิดมีอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ 1) การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Willfully or negligently) 2) ต้องมีการกระทำความผิดกฎหมาย (Unlawfully) 3) ก่อให้เกิดความเสียหาย (Damage) 4) มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เท่ากับว่าผู้เสียหายจะต้องนำหลักฐานมาพิสูจน์ต่อศาล เพื่อให้ศาลเชื่อได้ว่าผู้กระทำได้กระทำความผิดจริงด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่อด้วย หากผู้เสียหายไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามความข้างต้น ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับผิดชอบละเมิด โดยภาระการพิสูจน์จะตกแก่ผู้เสียหายมิใช่ผู้กระทำ ซึ่งเป็นฝ่ายถูกกล่าวหา ซึ่งกฎหมายถือว่า “คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตน ให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น...” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84/1 วรรคแรก

อย่างไรก็ตามในหลักเรื่องของการละเมิดได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ จนเกิดทฤษฎีความรับผิดชอบเด็ดขาด (Theory of strict liability) ขึ้นในราวศตวรรษที่ 19 มีต้นกำเนิดมาจากกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส Puyyapan (2008) ด้วยเหตุที่มีความยุ่งยากในการพิสูจน์ถึง “ความผิด” ของผู้ผลิตสินค้า หรือผู้ประกอบการ

ซึ่งแนวความคิดของสำนักกฎหมายบ้านเมืองที่ต้องการให้รัฐควรจะเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการปกป้องผู้ที่อยู่ในสถานะทางสังคมที่ด้อยกว่าโดยรัฐเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจรวมถึงแนวคิดในทางกฎหมายควร จะเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ แนวความคิดเรื่องความรับผิดชอบที่ต้องการให้ผู้ที่ด้อยกว่าได้รับความ เป็นธรรมในสังคมโดยในการพิจารณาความรับผิดชอบของผู้ก่อความเสียหายไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความตั้งใจของ ผู้ก่อความเสียหายว่ากระทำด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด หากความเสียหายเกิดขึ้นผู้ก่อ ความเสียหายจะต้องรับผิดชอบโดยไม่คำนึงว่าความเสียหายนั้นเกิดขึ้นด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของ ผู้กระทำหรือไม่ และภาระการพิสูจน์ก็จะตกอยู่กับฝ่ายผู้ที่ก่อความเสียหายมิใช่ผู้เสียหายเหมือนดังเช่นหลัก การละเมิดทั่วไป โดยหลักการนี้ศาลสูงของประเทศอังกฤษได้เคยมีคำพิพากษาเอาไว้ในคดี Donoghue v. Stevenson ว่า “จำเลยที่ผลิตเครื่องดื่ม Ginger ale ต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคที่พบซากหอยทากตายอยู่ ในขวดเพราะถือว่าจำเลยมีหน้าที่ใช้ความระมัดระวังที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคสินค้าที่ จำเลยเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายในตลาดนั้น”

สำหรับประเทศไทยนั้นหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ แต่หลักดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า ที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย”) โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 เพื่อกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดรับผิดในทางละเมิดเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ความผิด ด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันไม่ว่าจะผลิตสินค้าภายในหรือนำเข้ามี กระบวนการผลิตที่ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริโภคจะ ตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้อ่อนช้อยยาก เมื่อผู้บริโภคนำสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไปใช้อาจก่อให้เกิด อันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย หรือทรัพย์สินของผู้บริโภคหรือบุคคลอื่นๆ ได้

อย่างไรก็ตามในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 ภูมิภาคอาเซียนจะเปลี่ยนไปเนื่องจากจะมีการรวมตัว ของชาติในอาเซียน 10 ประเทศ เพื่อรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean economics community) ซึ่งรวมถึงประเทศไทย เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นอำนาจใน การต่อรองกับคู่ค้า ที่สำคัญการนำเข้าและส่งออกของชาติในอาเซียนก็จะมีความเป็นเสรีมากยิ่งขึ้น เมื่อเป็น เช่นนี้การส่งออกและนำเข้าสินค้าในภูมิภาคอาเซียนโดยผู้ประกอบการชาวไทยย่อมมีการเพิ่มจำนวนมากยิ่ง ขึ้น หากผู้ประกอบการชาวไทยขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดภายใต้พระราชบัญญัติ สินค้าที่ไม่ปลอดภัยย่อมมีความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบละเมิดมากขึ้น รวมทั้งผู้บริโภคอาจจะ เสียเปรียบหากถูกละเมิด

ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จึงต้องการที่จะศึกษาถึงหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ กับหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยว่ามีความเหมือนและ ความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการภายในจังหวัดอุดรธานีได้ทราบถึงขอบเขตของ การบังคับใช้หลักความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมาย และปรับตัวเตรียมพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนอย่างมั่นคงต่อไปอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวความคิด และทฤษฎีหลักความรับผิดทางละเมิด ภายใต้ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทฤษฎีหลักความรับผิดเด็ดขาด ภายใต้พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหาย ที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กับหลักความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

3. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ และความเข้าใจในหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กับหลักความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ของผู้ประกอบการสมาชิกหอการค้าในจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษางานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจะดำเนินการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการศึกษาวิจัยในเนื้อหาสาระของหลักความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ประกอบการหอการค้าจังหวัดอุดรธานี

ผล

ประเทศไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดหลักทั่วไปไว้ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” ซึ่งเป็นหลักละเมิดทั่วไปของกฎหมายไทย ซึ่งเป็นหลักความรับผิดในการกระทำของตนเองที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด (Wongwittit, 2011) จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เท่ากับว่าผู้เสียหายจะต้องนำหลักฐานมาพิสูจน์ต่อศาล เพื่อให้ศาลเชื่อได้ว่าผู้กระทำได้กระทำความผิดจริงด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่อด้วย หากผู้เสียหายไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามความข้างต้น ผู้กระทำย่อมไม่ต้องรับผิดฐานละเมิด โดยภาระการพิสูจน์จะตกแก่ผู้เสียหายมิใช่ผู้กระทำซึ่งเป็นฝ่ายถูกกล่าวหา ซึ่งกฎหมายถือว่า “คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุน คำคู่ความของตน ให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น...” (Srijaroonrat, 2009)

อย่างไรก็ตามในหลักความรับผิดทางละเมิดได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ จนมีแนวความคิดของสำนักกฎหมายบ้านเมืองที่ต้องการให้รัฐควรจะเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการปกป้องผู้ที่อยู่ในสภาวะทางสังคมที่ด้อยกว่าโดยรัฐเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจรวมถึงแนวคิดในทางกฎหมายควรจะเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ แนวความคิดเรื่องความรับผิดเด็ดขาดต้องการให้ผู้ที่ด้อยกว่าได้รับความเป็นธรรมในสังคมโดยในการพิจารณาความรับผิดของผู้ก่อความเสียหายไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความในใจของผู้ก่อความเสียหายว่ากระทำด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด หากความเสียหายเกิดขึ้นผู้ก่อความเสียหายจะต้องรับผิดโดยที่ไม่คำนึงว่าความเสียหายนั้นเกิดขึ้นด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของผู้กระทำหรือไม่ (Chotijaroonkian, 2012) และภาระการพิสูจน์ก็จะตกอยู่กับฝ่ายผู้ที่ก่อความเสียหายมิใช่ผู้เสียหายเหมือนดังเช่นหลักการละเมิดทั่วไป

กล่าวคือ การจะหาผู้กระทำละเมิดได้นั้น ก็คือการหาผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เพราะผู้ก่อคือผู้กระทำละเมิด หากผู้ใดกระทำผู้นั้นก็ต้องรับผิดในการกระทำนั้นไปด้วย สำหรับความรับผิดเด็ดขาดนี้ถือหลัก โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลอาจต้องรับผิดทางละเมิดแม้ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ โดยไม่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบภายในจิตใจหรือสภาพทางจิตใจ ความรับผิดเด็ดขาดนี้ไม่จำเป็นที่ผู้กระทำ

ละเมิดจะต้องมีความผิดด้วย เมื่อความเสียหายเกิดขึ้นและรู้ว่าผู้ใดเป็นผู้ทำหรือผู้ก่อแล้ว ก็ควรถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ละเมิด ไม่ว่าการกระทำที่ก่อความเสียหายนั้นจะถูกหรือผิดกฎหมาย สำหรับประเทศไทยนั้นหลักความรับผิดเด็ดขาดไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่หลักดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบในทางละเมิดเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ความผิด ด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันไม่ว่าจะผลิตสินค้าภายในหรือนำเข้ามีกระบวนการผลิตที่ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้อ่อนช้อยาก

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับหลักความรับผิดเด็ดขาดไว้เช่นกัน โดยได้เสนอไว้ในคำแถลงการณ์ของนักนิติศาสตร์ที่เรียกว่า Restatement 2nd of Tort กล่าวคือ พฤติการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในขณะเกิดความเสียหายนั้น ไม่มีใครนอกจากผู้กระทำละเมิดให้เกิดความเสียหายเท่านั้นที่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และการที่เกิดเหตุเช่นนั้นขึ้นก็ไม่มีทางสันนิษฐานเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากต้องสันนิษฐานว่าเป็นเพราะความประมาทของผู้กระทำนั้น

ประเทศไทยด้านกฎหมาย หลักความรับผิดเด็ดขาดไม่มีอิทธิพลโดยตรง แต่ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 437 ซึ่งบัญญัติเอาไว้โดยพอจะเทียบเคียงได้ว่าเป็นความรับผิดของผู้ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะที่เดินด้วยเครื่องจักรกล เป็นต้น (Chotijaroonkian, 2012) นอกจากนี้ประเทศไทยได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยใช้ทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด เพื่อกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบในทางละเมิดเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยผู้ได้รับความเสียหายไม่ต้องพิสูจน์ถึงความผิดที่ตนเองได้รับ ด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันไม่ว่าจะผลิตสินค้าภายในหรือนำเข้ามีกระบวนการผลิตที่ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นเป็นลำดับ การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้อาก เมื่อผู้บริโภคนำสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไปใช้อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพอนามัย หรือทรัพย์สินของผู้บริโภคหรือบุคคลอื่นได้ แต่ในปัจจุบันการฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายมีความยุ่งยาก เนื่องจากภาระหน้าที่ในการพิสูจน์ถึงการจงใจหรือความประมาทเลินเล่อในการกระทำผิดของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าตกเป็นหน้าที่ของผู้ได้รับความเสียหาย ตามหลักกฎหมายทั่วไป เพราะยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากสินค้ามาก่อนโดยมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในความเสียหายของผู้ผลิตหรือเกี่ยวข้องไว้โดยตรง โดยนำหลักความรับผิดโดยเด็ดขาดมาใช้บังคับ อันจะมีผลให้ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ตลอดจนได้รับการชดเชยค่าเสียหายที่เป็นธรรมและพอสมควร

โดยเมื่อ พ.ศ. 2551 ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้นำเอาหลักความรับผิดเด็ดขาดมาใช้บังคับอย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือ

ในส่วนเกี่ยวกับความผิด หากความเสียหายเกิดขึ้นผู้ที่ได้รับความเสียหายจะต้องได้รับการเยียวยาให้อยู่ในสถานะเสมือนว่าความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนั้นพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยยังมีบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการให้ต้องรับผิดชอบเพิ่มเติมเข้ามา ซึ่งเป็นความรับผิดโดยไม่ต้องการความผิด เนื่องจากหลักความรับผิดเด็ดขาดเป็นความรับผิดบนข้อสันนิษฐานของกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจะให้ความคุ้มครองเฉพาะที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากตัวสินค้าหรือที่เรียกว่าสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เท่านั้น จะไม่ให้ความคุ้มครองถึงเหตุอื่น โดยความเสียหายที่

จะเกิดได้นั้นจะต้องเกิดต่อ ชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย และทรัพย์สิน เท่านั้น ไม่รวมถึงเสรีภาพ และสิทธิ แต่ประการใด (Sothibundhu, 2014) ซึ่งจะต่างจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ครอบคลุมถึงประเด็น เรื่องเสรีภาพ และสิทธิอย่างอื่น

ที่สำคัญพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นมิได้ให้ความคุ้มครองทุกคนในสังคม แต่ให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคลในสังคมที่เป็นผู้ซื้อ หรือผู้ใช้ ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยผู้ที่จะต้องรับผิดชอบ คือ ผู้ประกอบการ ซึ่งภายใต้กฎหมายนี้ยังให้รวมถึง ผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายสินค้า ผู้ใช้ชื่อทางการค้าหรือเครื่องหมายทางการค้าที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า และ หากเกิดความเสียหายเกิดขึ้นแล้วนอกจากตัวผู้เสียหายจะมีสิทธิฟ้องคดี คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสมาคม และมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคยังมีสิทธิที่จะฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้อีกด้วย

สำหรับเรื่องภาระการพิสูจน์พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ได้กลับหลักการของกฎหมาย ลักษณะพยานโดยให้ภาระการพิสูจน์ตกเป็นของผู้ประกอบการ เพื่อพิสูจน์ว่าความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดจาก สินค้าที่ไม่ปลอดภัย พร้อมทั้งขยายอายุความจาก 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นับแต่วันที่ ได้รู้ถึงเหตุแห่งการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ออกเป็น 3 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้หรือ ควรรู้ถึงความรับผิด (Sothibundhu, 2014)

สำหรับความรับผิดทางละเมิดภายใต้ความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กับความรับผิดทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น มีความแตกต่างกันอยู่ บางประการเนื่องจากความรับผิดเด็ดขาดถือว่าเป็นหลักการที่มีการเพิ่มเติมเข้ามาใหม่จากหลักความรับผิด ทางละเมิด ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นเกี่ยวกับฐานความผิด

สำหรับความรับผิดทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากมีความเสียหายเกิดขึ้นผู้ที่ได้รับความเสียหายจะต้องได้รับการเยียวยาให้อยู่ในสถานะเสมือนว่าความเสียหาย นั้นไม่เกิด แต่ไม่ได้มีบทที่จะลงโทษความผิดที่จะลงโทษผู้ประกอบการ

ส่วนความรับผิดทางละเมิดภายใต้ความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หากความเสียหายเกิดขึ้นผู้ที่ได้รับความเสียหายจะต้องได้รับการเยียวยาให้อยู่ในสถานะเสมือนว่าความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนั้นยังมีบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการ ให้ต้องรับผิดเพิ่มเติมเข้ามา

2) ประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของความรับผิด

สำหรับความรับผิดทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยหลัก หากผู้ประกอบการต้องรับผิดจะต้องปรากฏว่ามีกรกระทำผิดขึ้นมาก่อน ส่วนความรับผิดทางละเมิด ภายใต้ความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น ถือว่าตรงข้ามกับประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์โดยสิ้นเชิงเนื่องจากไม่ต้องการความผิด เนื่องจากเป็นความรับผิดบนข้อสันนิษฐานของ กฎหมายเท่านั้น

3) ประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

สำหรับความรับผิดทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่จะเกิดความเสียหายได้นั้นความเสียหายจะต้องเกิดจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของบุคคลส่วนความรับผิด

ทางละเมิดภายใต้ความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากตัวสินค้าหรือที่เรียกว่าสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

4) ประเด็นเกี่ยวกับความเสียหาย

สำหรับความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากความเสียหายที่จะเกิดต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ ทรัพย์สินแล้วนั้น ยังรวมถึงเสรีภาพและสิทธิอย่างอื่น ๆ ด้วย ส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้ความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ความเสียหายที่จะเกิดได้นั้นจะต้องเกิดต่อ ชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย และทรัพย์สิน เพียงเท่านั้น ไม่รวมถึงเสรีภาพและสิทธิแต่ประการใด

5) ประเด็นเกี่ยวกับบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง

สำหรับความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองนั้นกฎหมายมิได้จำกัดกลุ่มบุคคลเอาไว้แต่ประการใดเนื่องจากว่ากฎหมายให้ความคุ้มครองกับบุคคลทุกคนในสังคมที่ได้รับความเสียหาย หากว่าบุคคลเหล่านั้นถูกระทำการละเมิด ส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้ความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กล่าวคือ บุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองนั้นกฎหมายไม่ได้ให้กับทุกคนในสังคม แต่ให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้ซื้อ หรือผู้ใช้ ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเท่านั้น

6) ประเด็นเกี่ยวกับบุคคลที่ต้องรับผิด

สำหรับความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ที่จะต้องรับผิดนั้นกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ได้กระทำการละเมิดต่อผู้อื่น หรือผู้ที่กฎหมายได้กำหนดเอาไว้ให้ต้องร่วมรับผิดกับผู้ที่ได้กระทำคามผิดฐานละเมิด ส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้ความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กล่าวคือ ผู้ที่จะต้องรับผิดได้แก่ ผู้ประกอบการ ซึ่งภายใต้กฎหมายนี้ยังให้รวมถึง ผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายสินค้า ผู้ใช้ชื่อทางการค้าหรือเครื่องหมายทางการค้าที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า

7) ประเด็นเกี่ยวกับผู้มีสิทธิในการฟ้องคดี

สำหรับความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานละเมิด ส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้ความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย การฟ้องร้องคดีมีอยู่ 2 กรณีด้วยกัน คือ 1) ตัวผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย 2) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมและมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคยังสามารถฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้อีกหนึ่งช่องทาง

8) ประเด็นเกี่ยวกับค่าเสียหายทางด้านจิตใจ

สำหรับความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินหรือที่เรียกว่าค่าเสียหายทางด้านจิตใจนั้น กฎหมายกำหนดให้เฉพาะกับตัวบุคคลผู้ที่ได้รับความเสียหายเท่านั้น ไม่สามารถตกไปยังทายาทโดยการรับโอนต่าง ๆ ได้ ส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้ความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินหรือที่เรียกว่าค่าเสียหายทางด้านจิตใจนอกจากตัวผู้ที่ได้รับความเสียหายแล้ว ยังตกไปยังทายาทโดยการรับโอนได้

9) ประเด็นเกี่ยวกับภาระการพิสูจน์

สำหรับความรับผิดทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นไปตามหลักภาระการพิสูจน์ภายใต้หลักกฎหมายลักษณะพยานทั่วไปที่ว่าผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ ดังนั้นแล้วภาระการพิสูจน์จึงตกเป็นของผู้ที่ได้รับความเสียหาย ส่วนความรับผิดทางละเมิดภายใต้ความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กล่าวคือ กฎหมายนี้เป็นการกลับหลักการของกฎหมายลักษณะพยานโดยให้ภาระการพิสูจน์ตกเป็นของผู้ประกอบการ เพื่อพิสูจน์ว่าความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

10) ประเด็นเกี่ยวกับอายุความ

สำหรับความรับผิดทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะต้องฟ้องผู้กระทำความผิดภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน หรือในกรณีที่รู้ภายหลังจะต้องภายใน 10 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการกระทำการละเมิด ส่วนความรับผิดทางละเมิดภายใต้ความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในกรณีนี้จะมีอายุความที่ยาวกว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากจะต้องฟ้องภายใน 3 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้หรือควรรู้ถึงความรับผิด อย่างไรก็ตาม ก็จะต้องฟ้องภายใน 10 ปี นับแต่วันที่มีการขายสินค้า

11) ประเด็นเกี่ยวกับกรณีที่มีการประกันภัย

สำหรับความรับผิดทางละเมิดภายใต้หลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีที่ผู้รับประกันได้ทำการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายแล้ว สามารถเข้ารับช่วงสิทธิต่อจากทางผู้เสียหายเพื่อที่จะดำเนินการใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาจากผู้กระทำความเสียหายได้ เพียงแต่ไม่มีสิทธิที่จะเรียกค่าเสียหายที่เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เสียหาย เช่น ค่าเสียหายอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินเป็นต้น ส่วนความรับผิดทางละเมิดภายใต้ความรับผิดเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ยังไม่ปรากฏชัดว่าสามารถที่จะทำได้หรือไม่ เนื่องจากอาจขัดต่อหลักการประกันภัยได้

อภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการส่วนใหญ่ทราบว่าการกระทำละเมิดหมายถึงอะไร แต่ก็ยังไม่มีความเข้าใจถึงหลักความรับผิดทางละเมิดอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามสำหรับหลักความรับผิดเด็ดขาดนั้นผู้ประกอบการไม่เคยรู้มาก่อนว่ามีหลักความรับผิดดังกล่าวทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักความรับผิดเด็ดขาด

แต่ผู้ประกอบการเห็นว่าหลักความรับผิดทางละเมิดกับหลักความรับผิดเด็ดขาดน่าจะมีความแตกต่างกันโดยให้ความเห็นไปในแนวทางว่าความรับผิดเด็ดขาดมีความรับผิดที่เคร่งครัดกว่าหลักความรับผิดทางละเมิด ซึ่งผลกระทบที่เกิดกับผู้ประกอบการคือการปรับตัว โดยผู้ประกอบการจำเป็นต้องระมัดระวังเรื่องของการผลิตหรือนำสินค้าเข้ามาจำหน่าย แต่ในทางกลับกันประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับ คือ การตัดคู่แข่งทางการค้าที่ผลิตหรือนำสินค้าที่มีความเสี่ยงไม่ได้มาตรฐานออกจำหน่ายแก่ประชาชน

อย่างไรก็ตาม สำหรับสมาชิกหอการค้าจังหวัดอุตรธานีมีเหตุที่ต้องระมัดระวังจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเพราะแม้ว่าความเสียหายจากสินค้านั้นผู้ประกอบการจะไม่รู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผู้ดำเนินการผลิตสินค้าที่ไม่ปลอดภัยก็ตาม เพราะแม้ว่าผู้ประกอบการจะเป็นเพียงผู้นำเขา หรือขายสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้วย่อมต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

และที่สำคัญหากเกิดความเสียหายขึ้นนอกจากตัวผู้เสียหายแล้วที่มีสิทธิฟ้องผู้ประกอบการภายใต้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยยังให้สิทธิแก่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สามารถฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้อีกหนึ่งช่องทาง รวมถึงเรื่องภาระการพิสูจน์หากเกิดการฟ้องร้องคดีกันขึ้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องนำสืบให้ได้ว่าความเสียหายไม่ได้เกิดจากตัวสินค้าของผู้ประกอบการ

สรุป

สำหรับประเทศไทยนั้นหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่หลักดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบในทางละเมิดเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่า

1) เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2551 ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้นำเอาหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดมาใช้บังคับอย่างเต็มรูปแบบ

2) ประเทศไทยเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพราะไม่ว่าจะผลิตสินค้าภายในหรือนำเข้ามีกระบวนการผลิตที่ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นเป็นลำดับ การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้นยาก เมื่อผู้บริโภคนำสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไปใช้อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายสุขภาพ อนามัยหรือทรัพย์สินของผู้บริโภคหรือนุคคลอื่นได้ และประเด็นสำคัญในขณะนั้นยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากสินค้ามาก่อน ซึ่งพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้นำหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดมาใช้บังคับโดยมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในความเสียหายของผู้ผลิตหรือเกี่ยวข้องไว้โดยตรง

3) สำหรับทฤษฎีความรับผิดชอบทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นหากไม่มีการจงใจหรือประมาทเลินเล่อแล้วผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด แต่ในส่วนความรับผิดชอบเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย แม้ผู้กระทำจะมีได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ยังคงต้องรับผิดชอบหากพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายเกิดจากตัวสินค้านั้น

4) เปรียบเทียบทฤษฎีหลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไปกับหลักความรับผิดชอบเด็ดขาด

4.1) สำหรับฐานความผิดกับลักษณะของความรับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไปการเยียวยาผู้เสียหายให้อยู่ในสถานะเสมือนความเสียหายนั้นไม่เคยเกิดขึ้นเลยและโดยหลักแล้วต้องเป็นความรับผิดชอบที่ต้องมีความผิด ส่วนหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดนั้นมีการเยียวยาผู้เสียหายแต่มีความแตกต่างจากหลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไปคือมีการลงโทษผู้ประกอบการ

4.2) ขอบเขตการให้ความคุ้มครอง หลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไปความเสียหายที่เกิดจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของบุคคล โดยที่มีความเสียหายต่อเสรีภาพและสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยส่วนหลักความรับผิดชอบเด็ดขาด เป็นความเสียหายที่เกิดจากตัวของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ที่มีความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย และทรัพย์สิน เท่านั้น

4.3) บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองและต้องรับผิด หลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไปให้ความคุ้มครองกับทุกคนในสังคมที่ได้รับความเสียหายจากการถูกระงับละเมิด และผู้ที่ต้องรับผิด คือ ผู้กระทำละเมิด ส่วนหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดให้ความคุ้มครองกับผู้ซื้อ ผู้ใช้ ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และผู้ที่ต้องรับผิด คือ ผู้ประกอบการ

4.4) ผู้มีสิทธิฟ้องคดี หลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไป ผู้ที่มีสิทธิฟ้องคดี คือ ผู้เสียหาย ส่วนหลักความรับผิดชอบเด็ดขาด คือ ผู้เสียหาย คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมและมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรอง

4.5) ค่าเสียหายทางจิตใจ หลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไป กำหนดค่าเสียหายทางจิตใจหรือค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินกำหนดให้เฉพาะแต่ตัวผู้เสียหายเท่านั้น ส่วนหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจหรือค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินสามารถโอนไปยังทายาทได้ด้วย

4.6) ภาระการพิสูจน์ หลักความรับผิดชอบทางละเมิดทั่วไปกำหนดให้ผู้เสียหายเป็นผู้พิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำความผิดของผู้กระทำละเมิด ส่วนหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดผู้ประกอบการต้องเป็นผู้พิสูจน์ให้เห็นว่าตนไม่ได้กระทำเพื่อไม่ให้เห็นต้องรับผิด โดยผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ความผิด ด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันไม่ว่าจะผลิตสินค้าภายในหรือนำเข้ามีกระบวนการผลิตที่ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้อันยาก

ประเทศไทยจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยใช้ทฤษฎีความรับผิดชอบเด็ดขาด เพื่อกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบในทางละเมิดเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยผู้ได้รับความเสียหายไม่ต้องพิสูจน์ความผิดถึงความผิดที่ตนเองได้รับ ด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันไม่ว่าจะผลิตสินค้าภายในหรือนำเข้ามีกระบวนการผลิตที่ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นเป็นลำดับ การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้อันยาก เมื่อผู้บริโภคนำสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไปใช้อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายสุขภาพ อนามัยหรือทรัพย์สินของผู้บริโภคหรือบุคคลอื่นได้ แต่ในปัจจุบันการฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายมีความยุ่งยาก เนื่องจากภาระหน้าที่ในการพิสูจน์ถึงการจงใจหรือความประมาทเลินเล่อในการกระทำผิดของผู้ผลิตหรือนำเข้าตกเป็นหน้าที่ของผู้ได้รับความเสียหาย ตามหลักกฎหมายทั่วไป เพราะยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากสินค้ามาก่อนโดยมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในความเสียหายของผู้ผลิตหรือเกี่ยวข้องไว้โดยตรง โดยนำหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดมาใช้บังคับ อันจะมีผลให้ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ตลอดจนได้รับการชดเชยค่าเสียหายที่เป็นธรรมและพอสมควร

การรับรู้ของผู้ประกอบการหรือการค้าจังหวัดอุดรธานี เกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบทางละเมิดนั้นทางผู้ประกอบการรับรู้และทราบถึงหลักความรับผิดชอบทางละเมิดมาก่อน แต่ส่วนใหญ่แล้วยังไม่สามารถเข้าใจหลักการดังกล่าวได้อย่างถูกต้องเพราะหลักความรับผิดชอบทางละเมิดถือเป็นหลักกฎหมาย ซึ่งหากมีผู้ใช้ที่ศึกษาทางด้านกฎหมายย่อมไม่สามารถเข้าใจหลักดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

แต่ในส่วนหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดนั้น ทางผู้ประกอบการไม่เคยรับรู้ถึงหลักการดังกล่าวมาก่อนไม่ว่าจะช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ทำให้ไม่เข้าใจต่อหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดเนื่องจากเป็นหลักการที่ใหม่ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในแนวทางที่ส่งผลดีต่อผู้ประกอบการที่จัดจำหน่าย หรือนำเข้าสินค้าที่ได้มาตรฐานอยู่แล้ว เนื่องจากหากผู้ประกอบการรายใดจำหน่ายสินค้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานก็จะถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และจะทำให้ผู้บริโภคกลุ่มที่ต้องการสินค้าที่มีคุณภาพเลือกผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐานซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งช่องทางของธุรกิจ

แต่ก็ยังมีผู้ประกอบการบางส่วนที่มองว่าการนำหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดมาใช้บังคับนั้น ผู้ประกอบการจะไม่ได้รับประโยชน์แต่อย่างใด เนื่องจากหลักความรับผิดชอบดังกล่าวมุ่งเน้นที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคเป็นสำคัญ มากกว่าที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการ โดยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ คือ

โดยปกติแล้วหากเป็นการละเมิดโดยทั่วไปผู้ที่จะต้องรับผิดชอบคือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายจากการกระทำเท่านั้น แต่ภายใต้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยผู้ประกอบการไม่สามารถอ้างได้ว่าไม่มีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดการกระทำผิดมิได้ แม้ว่าผู้ประกอบการจะเป็นเพียงผู้นำสินค้าเข้ามาขายภายในประเทศไทย หรือเป็นเพียงผู้รับเข้ามาขายต่ออีกทอดหนึ่ง ก็ไม่สามารถอ้างให้ตนเองพ้นจากความรับผิดชอบนั้นได้ รวมถึงในเรื่องประเด็นการพิสูจน์แม้ว่าผู้ประกอบการจะเป็นฝ่ายถูกฟ้องให้ต้องรับผิดชอบจากตัวสินค้า ผู้ประกอบการก็จำเป็นที่จะต้องนำสืบให้ได้ว่าความเสียหายไม่ได้เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหากต้องการให้ตนเองพ้นความรับผิด โดยที่ฝ่ายผู้เสียหายหรือผู้บริโภคไม่ต้องพิสูจน์

ดังนั้น ควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการได้ทราบถึงหลักความรับผิดเด็ดขาด ภายใต้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อให้ผู้ประกอบการได้เตรียมตัวและได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่ เนื่องจากหลักความรับผิดเด็ดขาด ภายใต้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยถือว่าเป็นหลักการที่ยังไม่เป็นที่ทราบกันอย่างแพร่หลายนักอาจทำให้ผู้ประกอบการประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจขึ้นมาได้ เนื่องจากปัจจุบันมีการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนการนำเข้าสินค้าเพื่อมาจำหน่าย หรือผลิตและส่งออกไปยังต่างประเทศ หรือจำหน่ายภายในประเทศก็ตาม การจำหน่าย ผลิต หรือการนำเข้าย่อมมีปริมาณที่เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น โดยผู้ประกอบการจะได้มีการเตรียมความพร้อมพร้อมทั้งปรับตัวและพิจารณาอย่างเคร่งครัดในการผลิต หรือการนำเข้าสินค้าที่มีคุณภาพเข้ามาจำหน่าย เพราะหากผู้ประกอบการไม่ทราบถึงหลักความรับผิดเด็ดขาด ภายใต้พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้ว หากเกิดความเสียหายขึ้นมาจากผู้เสียหายและผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายขึ้นมาได้ ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วหากผู้ประกอบการทราบถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้วย่อมสามารถที่จะป้องกันมิให้เกิดปัญหาหาก่อนหน้าได้ และให้พิจารณาเพิ่มเติมบทนิยามของคำว่า “สินค้า” มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฉบับนี้ สาเหตุอันเนื่องมาจากคำจำกัดความนั้นยังไม่เป็นที่ครอบคลุมถึงประเด็นความเสียหายที่เกิดจากการให้หรือรับบริการ โดยพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจำกัดอยู่ที่ความเสียหายหรืออันตรายที่เกิดจากตัวสินค้า หรือการออกแบบการผลิต แต่ในความเป็นจริงในปัจจุบันนั้นเป็นที่ทราบกันดีว่าความเสียหายหรืออันตรายอันเกิดจากการใช้บริการมีจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นสวนสนุก สถานเสริมความงาม รวมถึงการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นแล้วจึงเห็นควรขยายความคุ้มครองของคำว่าสินค้าไปถึงการบริการด้วย ซึ่งจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริโภค

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีการศึกษา 2557 จากวิทยาลัยสันตพล

เอกสารอ้างอิง

- Chotijaroongkian, K. (2012). *Introduction to Legal Studies*. Udonthani: Parkisan Printing (999). (in Thai)
- Manjing, S. (2009). *Marketing management*. (3d.). Bangkok: H. N. Group. (in Thai)
- Nisarath, J. (2009). *Civil and Commercial Code: Sale, Exchange, Gift*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. (in Thai)

- Puyyapan, P. (2008). *Civil and Commerical Code: Wrongful The Tort Liability by Officer Act B.E. 2539 Tort Law Presumption Offences of Law. (12th)*. Bangkok: Nitibannakarn. (in Thai)
- Srijaroonrat, M. (2009). *Law of Evidece*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Sothibundhu, S. (2014). *Wrongful, Acts, Management of Affairs without Mandate and Undue Enrichmen*. Bangkok: Winyuchon. (in Thai)
- Wongwitit, S. (2011). *Civil and Commercial Code: Wrongful, Management of Affairs without Mandate and Enrichment*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. (in Thai)